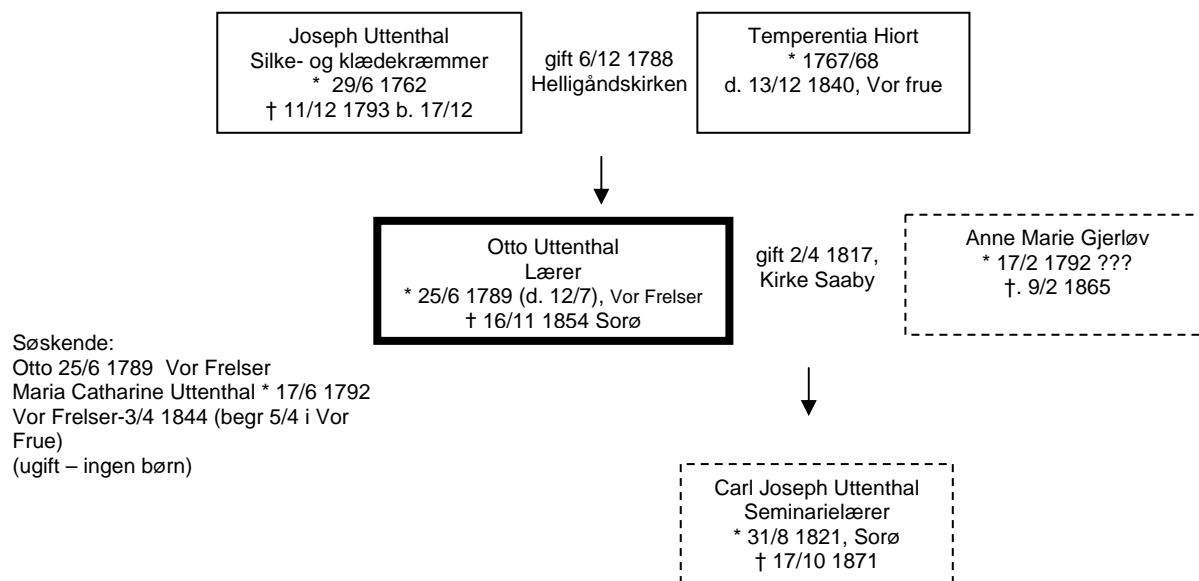

07 – Otto Uttenthal og hans barndomshjem

Axel Uttenthals erindringer om hans oldefar er tågede. Han ved at han hedder Uttenthal, at han er *Silke- og Klædekræmmer, Husejer ved Aar 1782 paa Christianshavn*. Ud over det ved han at får to børn: Trine Uttenthal og Otto Uttenthal.

Om sine erindringer om oldefaderen skriver han:

*Oplysninger, der er nedskrevet i
Sommern 1911.*

Min Slægt stammer fra Tyskland, men jeg ved ikke, naar den er immigreret. Min Oldefader var bosat paa Christianshavn, hvor han var Købmand og Husejer. Jeg har to Erindringer om ham: en Tilbeholdning med Guldkræmmer – der for Resten beskylder den Formodning, at han havde en styrtende Masse Seng, og et gammelt Læderbind med Guldindskrift, der fortæller, at han ved Aar 1782 har været Kirkeverge paa Christianshavn. Denne Købmand Uttenthal havde to Børn: Otto og Trine. Trine levede her i Byen og havde efter sine Forældres Død nogle Ejendomme i Stormgade og een paa Nørrebro. Hun var ugift.

Otto's far hedder Joseph Uttenthal og han er *Silke- og Lærreds-Kræmmer*.

Hans Lærekontrakt findes på Stadsarkivet i København i *Laugsprotokol 1688-1861 [Silke- Uld- og Lærredskræmmerlauget – nr 5]*:

Lod Mester Nissen indskrive Læredreng navnlig Joseph Uttenthal som født i Staden af Luteriske forældre, som Lære Aar skal angaa fra forrige Mikkels[dag] 1778 udi 7 ? anfølgende Aar

Han bliver altså udlært omkring 1785 og vi finder ham som svend hos Klædekræmmer Thomas Haysen i 1789:

kbhv, København (Staden), Snarens Kvarter, , Vimmelskaftet 166, 1, FT-1787

Thomas Haysen, 34 , Ugift, Hosbonde, Klæde Kræmmer og Corporal ved Snarens Compagnie,
 Joseph Uttentahl, 25 , Ugift, , Svenden,
 Andreas Casparsen, 16 , Ugift, Tjeneste Folk, Læredreng,
 Anne Tørre, 30 , Ugift, Tjeneste Folk, Pigen,
 Anna Margretha Willing, 58 , Enke(mand), Konen, Pensionist, Manden forhen Controll.,
 Kistine Anders Datter, 22 , Ugift, , Pigen,

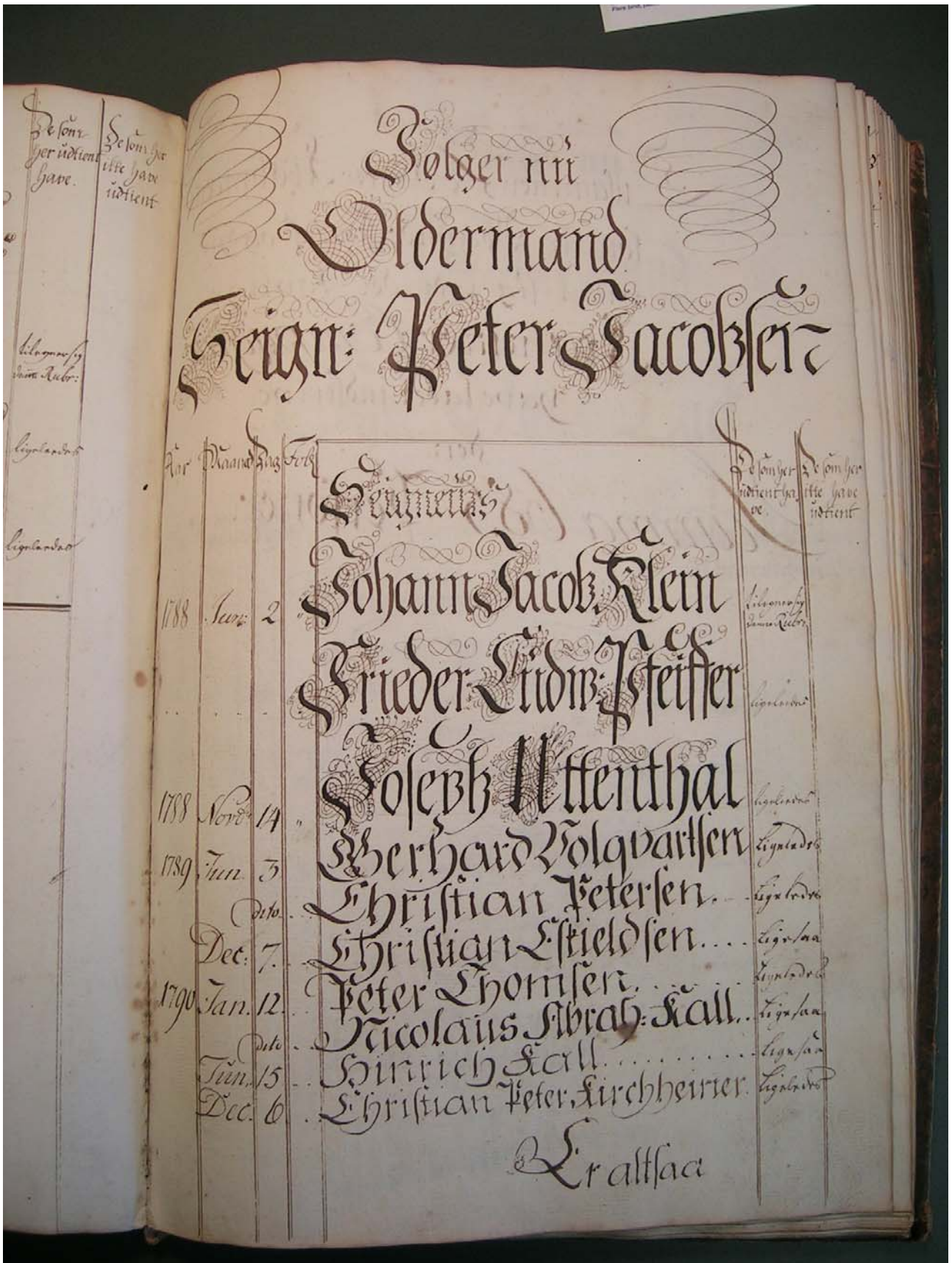
Den originale folketælling fra 1787 med Joseph Uttenthal

Optegnelse

paa

Folketallet i *Snarens Kvarter* saaledes som det befandt sig den 1ste Julii 1787, tilligemed Forklaring om enhver Person's Stand, Embede og Nærings-Øi, med videre.

Qvæders Navn, samt Qvædens og Hustruens No. saasom Familiernes Antal.	Lyod enhver Person er udi Familien, samt om Qvæden ere egne eller nægte, og søster, andre eller hollere Egteskab.	Personernes Alder, det Lige hvoorte de have været i Qvædens eller Nærskab, eller har overgaaet.	Ugift eller Stot, og hvoorte de have været i Qvædens eller Nærskab.	Personernes Titel, Embede, Forretning, Qvædet eller Nærings-Øi.	Omme paa Folketallet saasom i hvor Qvæde Ister, som i den heele Qvæde tilsammen.
Thomas Haysen for Joseph Uttentahl	Hosbonde	34	ugift	Klæde Kræmmer og Corporal ved Snarens Compagnie	2
		25	ugift		
Tilf. 267. 160.					

Joseph bliver selv mester i 1788. Fra 1652-1818 Liste over de her i Kjøbenhavn i det lovlige Kræmer Compagnie fra begyndelsen Aar 1652 [Stadsarkivet i Kbh: Silke- Uld- og Lærredskræmmerlauget – nr 2] finder vi listerne over kræmmer-mestrene i byen skrevet med meget sirlige bogstaver:

Joseph Utenthal står som nummer 3, og datoen er 14. november 1788.

Det er en fantastisk smuk bog som alle uden videre kan gå ind på Københavns Rådhus og se i Statsarkivet.

3 uger senere – 6/12 1788 gifter Joseph Uttenthal sig med Temperentia Hiort i Helligåndskirken

1788.
Den 6. Decbr. blev i Helligåndskirken
Copulerede Klædekræmmer Joseph Uttenthal
og Jomfru Temperentia Hiort.
Som forlovere .... for Brudgommen C.P. Holm,
for Bruden Professor Juris Cold.

Den 6. December blev i Helligåndskirken Copulerede Klædekræmmer Joseph Uttenthal og Jomfru Temperentia Hiort. Som forlovere .... for Brudgommen C.P. Holm, for Bruden Professor Juris Cold.

Der findes en Christian Pedersen Holm på 28 år – vægter – gift og bosat i Laksegade. Det kan være ham.

Denne professor Cold er en kendt person i København - Professor, Etatsråd, Gehejmekonferensråd. Se biografien nedenfor.

Temperencia Hjort er i huset hos ham inden hun bliver gift:

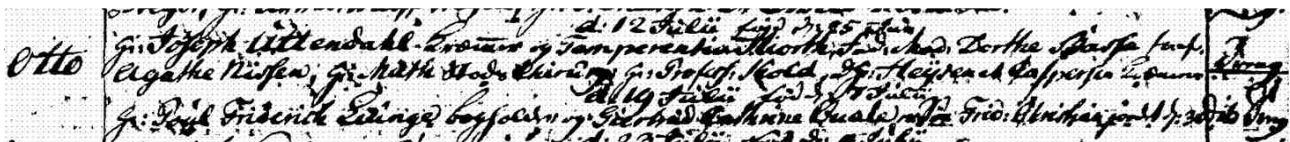
kbhv, København (Staden), Snarens Kvarter, , , Nybrogade 23 og 24, 3, FT-1787

Christian Magdalus Thestrup Cold, 34 , Gift, Hosbonde, Procurator,
Beata Nissen, 27 , Gift, Hans Kone, ,
Johan Andreas Cold, 7 , Ugift, Deres Søn, ,
Adolph Peder Cold, 6 , Ugift, Deres Søn, ,
Friderica Marie, 1 , Ugift, Deres Datter, ,
Temperentia Hiort, 21 , Ugift, Tjeneste Folk, ,
Rebecca Livo, 26 , Ugift, Tjeneste Folk, ,

Cold, Christian Magdalus Thestrup, 1754—1826, Generalprokurør, Søn af efternævnte I. A. C. og dennes anden Hustru, Magdalene f. Thestrup, blev født i Sorø 9. Febr. 1754. Efter at være bleven Student 1769 dyrkede han først Theologien, men gik senere over til det juridiske Studium og tog juridisk Embedsexamen 1781. Samme Aar blev han Prokurator ved Hof- og Stadsretten og blev 1788 udnævnt til overordentlig Professor i Lovkyndighed ved Københavns Universitet efter Konkurrence med J. J. Gudenrath og J. F. W. Schlegel. Han roses for sit smukke Foredrag, især af Naturretten, men hans trykte videnskabelige Arbejder indskrænke sig til en Disputats «de salario tutorum», ved hvilken han 1790 erhvervede den juridiske Doktorgrad, og en Afhandling «de decimarum prædialium qvæ ex navalibus penduntur præstatione» i Universitetsprogrammet til Reformationsfesten 1792. Efter temmelig kort Tids Forløb forlod han Universitetsbanen, i det han 1794 blev Politimester i København og 1799 indtraadte som Deputeret i det danske Kancelli. Fra 1804—25 besørgede han Generalprokuratorforretningerne, var Medlem af Postkasse-Pensions-Direktionen 1812—16 og af den Arnamagnæanske Kommission fra 1804 og deltog i adskillige Regeringskommissioners Arbejde. Han nød megen Anseelse som en kundskabsrig, skarpsindig og arbejdsdygtig Embedsmand, blev Etatsraad 1799, Konferensraad 1810, Kommandør af Danebroge 1811, Storkors 1817 og Gehejmekonferensraad 1825. Han var gift 1. (1781) med Berta f. Nissen († 1791), 2. (1791) med Anne Marie Elisabeth f. Fabricius († 1839), Datter af Etatsraad C. A. F. Han døde 13. Jan. 1826.

Erslew, Forf. Lex. Thaarup, Fædrenelandsk Nekrolog 1821—26 S. 444 ff. Personalhist. Tidsskr. I, 297. *Deuntzer.*

Ottos bliver døbt i Vor Frelser sogn den 12/7 1789, og han er født 25/6:

Otto 12. Juli født 25 juni [1789] Joseph Uttenthal – Kræmmer og Temperentia Hiorth.
Faddere: Agathe Nielsen, Hr Muth Stads Chirurgus, Hr profossor Kold, ? Heisen?, Caspersen, Kræmmer

Wilhelm Frederik Muth er stads-kirurg i København. Vi møder ham og hans kone Ingeborg flere gange efterfølgende. Bl.a. er Muth forlover for Temperentias mand i næste ægteskab – Ludvig Christian Paus. Professor Kold har vi også stødt på før. Det er hos ham Temperentia er tjenestepige inden sit bryllup. Kan den sidste fadder have noget med den Andreas Caspersen der optræder som Læredreng i FT-1787, eller med den Gotshed Caspersen der optræder som Købmand i FT-1787 og også i protokollen over Kræmmer-Mestre i København?

Vi finder Maria Catharine Uttenthals dåb 17. juni 1792

Fadderne: Mad. Ingeborg Muth, Jomfru Ditlev? Pet. Høvinghoff, Gotfried Høvinghoff, ????
Sternhagen Smed?

Peter Wilhelm Høvinghoff er vinhandler i København og gift med Josephs søster Margrethe Uttenthal. Gotfried Peter Høvinghoff er hans broder, der er gift med en anden af Josephs søstre – Dorthea Marie Uttenthal. Hendes første mand er Hans Nicolai Basse.

Iflg "100 års dødsfald, bind 2" af Richter så dør Joseph Uttenthal 32 år gammel 11/12 1793, og det bliver annonceret i Berlingske Tidende

Uttenthal, Ane Marie, f. Gjerløv, E.
e. O. U., 9.2.65, 73 Aar. B 38
— Carl Joseph, fhv. Seminarilærer,
17.10.70 i Jellinge (Caroline). B 261
— Caroline, f. Jørgensen, 20.12.89 i
Herning. B 301
— Joseph, Silke- og Klædekræmmer,
11.12.1793, 32 Aar. B 93

Han bliver begravet den 17/12 1793 fra Vor Frelser kirke. Der er to udgaver fra kirkebogen:

17/12 1793 Joseph Uttenthal, Klædekræmmer, ???

117	d. 17 Dec: Afg. Joseph Uttenthal Klædekræmmer fra Lille Torvegade 33 Aar til Søndre Kirkegaard & Rdlr 4 Skilling, for Ligvognen 1 Rdlr 2 Skilling	1	2	..
118	d. 5 Dec: Afg. Ole Petersen Arbejdsmand fra Søndre Kirkegaard 61 Aar til Søndre Kirkegaard & Rdlr 4 Skilling, for Ligvognen 1 Rdlr 2 Skilling	6	4	..
119	d. 17 Dec: Afg. Joseph Uttenthal Klædekræmmer fra Lille Torvegade 33 Aar til Søndre Kirkegaard & Rdlr 4 Skilling, for Ligvognen 1 Rdlr 2 Skilling	1	2	..

D. 17. Dec: Afgangne Joseph Uttenthal Klædekræmmer fra Lille Torvegade 33 Aar til Søndre Kirkegaard & Rdlr 4 Skilling, for Ligvognen 1 Rdlr 2 Skilling

Temperentia og Joseph får en søn mere efter Josephs død. Den 5/3 bliver Joseph Uttenthal født og 30/3 1794 bliver han døbt i Vor Frelser kirke:

Afgangne [afdøde] Joseph Uttenthal, Klædekræmmer og Hustru Temperentia Hiorth. Fadderne: Madam Dorthea Basse og Jomfru Datter?/Ditlev?, Hr Petersen Klædekræmmer, Hr Muth, Hr Høvinghoff

Fadderne er næsten de samme som for Maria Catharine.

Dorthea Basse er Josephs søster Dorthea Marie Uttenthal, der bliver gift med Hans Nicolai Basse og efter hans død med Gottfried Peter Høvinghoff. Om det er ham eller hans bror der optræder her ved jeg ikke.

Joseph dør knap 2 år gammel 1. marts 1796.

28.	d. 27 Febr: Søn: Jørgen: for Christian J. af G. von Hans Peter Parvian Søn: 40.	..	..
29.	d. 1. Marts: Datter: Marie: for Temperentia Uttenthal fra Lille Torvegade for afgangne Søn Joseph 1 3/4 Aar, Sødre Kirkegaard. 3 Rdlr 2 Skilling	3.	2.
30.	d. 4 Marts: Datter: Sofie: for Christian J. af G. von Hans Peter Parvian Søn: 1.	2.	8.
31.	d. 5 Marts: Datter: Ellen: for Christian J. af G. von Hans Peter Parvian Søn: 1.	5.	..

d. 1. Marts Kræmmer? Madam Temperentia Uttenthal fra Lille Torvegade for afgangne Søn Joseph 1 3/4 Aar, Sødre Kirkegaard. 3 Rdlr 2 Skilling

I FT-1801 finder vi børnene Otto og Trine med deres mor, der nu er enke. Trine hedder i virkeligheden Maria Cathrine.

kbhv, København (Staden), Snarens Kvarter, Snarens Kvarter, , Matr. 112, 529, FT-1801

Temperentia Hiort, 33 , Enke, Lejer af ?? ,
Otto Uttendahl, 12 , Ugift, hendes Søn ,
Marie Cathrine [Uttendahl], 8 , Ugift, hendes Datter ,
Lorentze Soelberg, 12 , Ugift, hendes Halvsøster ,
Ellen Koefoed, 34 , Gift, Tjenestepige ,

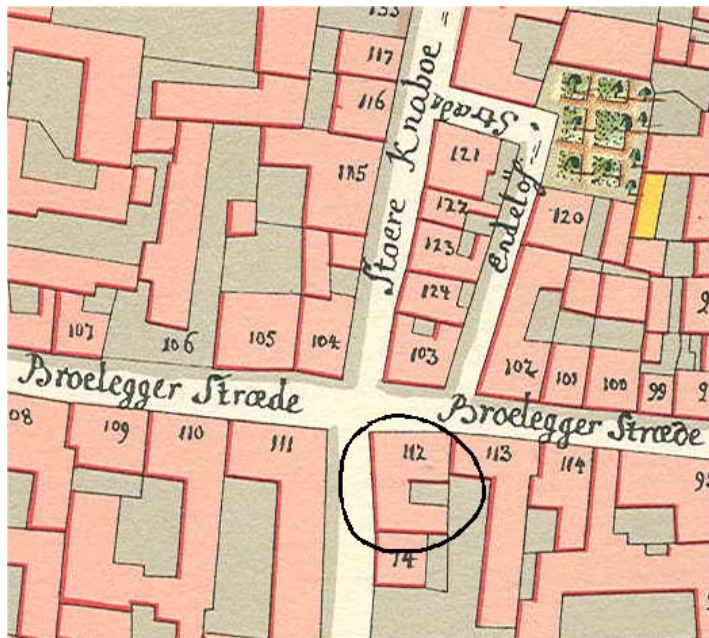
Her bor Temperentias halvsøster Lorentze Soelberg hos dem. Hun er datter af Anna Cathrine Stenbech, der formodentlig er Temperentias moder og Hans Carl Soelberg.

Jeg mener det er en læsefejl når der ud for Temperentia står *Lejer*. Jeg mener selv at der i den originale folketælling (se næste side) står *Ejer*. Det passer også med de oplysninger jeg har fra Merete Leuenberger-Uttenhal.

For at finde ud af mere præcist hvor familien bor, har jeg fundet den originale FT-1801, hvor oplysningerne er ordnet efter gaderne. Her ser vi at Temperentia bor på hjørnet mellem Brolæggerstræde og Knarbrostræde. I den originale står hun som Temperentia Uttenhal (født Hiort). Matrikelnummeret er 112 og det hjælper os med at placere huset:

122

Gaderne Navne, samt Gaardens og Husenes Stammer, (aa og Familierne Antal.	Personernes fulde Navne i enhver Familie.	Hvad enhver Person er i Familien.	Personernes Alder, det løbende Års børs Aar beregnet.	Ualot eller alot, og hvor ofte de have været i Qvate, eller Enkestand.	Personernes Titel, Embede, Korretning, Noandværl, Næringsvei, eller hvad de leve af.	Summa paa Følletallet saavel i enhver Gaard især, som i den hele Byttilsammen.
Hjørnet af Brolæggerstræde og Knarbrostræde - Nr 112 -	112 Temperentia Uttenhal	Lejer af Gaarden	33	fuldt gang	frøder af Gaarden	121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
	113 Otto Uttenhal	Lejer af Gaarden	12	fuldt gang	frøder af Gaarden	
	114 Marie & Kathrine	Lejer af Gaarden	8	fuldt gang	frøder af Gaarden	
	115 Lorentz Jacobsen	Lejer af Gaarden	12	fuldt gang	frøder af Gaarden	
	116 Ellen Kjøfod	Lejer af Gaarden	34	fuldt gang	frøder af Gaarden	
117 Felix Valentin	Lejer af Gaarden	12	fuldt gang	frøder af Gaarden		

Der er 5 andre familier der bor i ejendommen, der ligger på hjørnet af Brolæggerstræde og Knarbrostræde.

Matr 112 er den ejendom, der i dag ligger i Brolæggerstræde 9 og Knarbrostræde 16.

Hermed skulle familien høre til Helligåndskirken.

Bygningsoplysningerne om Knarbrostræde og Brolæggergade finder vi i dag på http://www.kuas.dk/kulturarv/bygninger/fredede_bygninger/101b.jsp#PS1863

Brolæggerstræde 9 og Knarbrostræde 16, København

Gyldenfeldts Gård

Hjørnebygningen, forhuset mod Knarbrostræde og det dermed sammenbyggede pakhus (1796-98). F. 1945.* [Huset er genopbygget efter den store bybrand i 1794, hvor kvarteret brændte ned]

Matr. 74, Snarens Kvarter, København

BBR 101 074439 001 Forhus med pakhus

Matrikelnumrene i København findes i 3 udgaver 1689-matriklen, 1756-matriklen og 1806-matriklen. Man kan omregne og finde gadenumre på <http://stormp.kk.dk/rhb/Specialiteter/kommunal.htm>

DE STILLE GADER

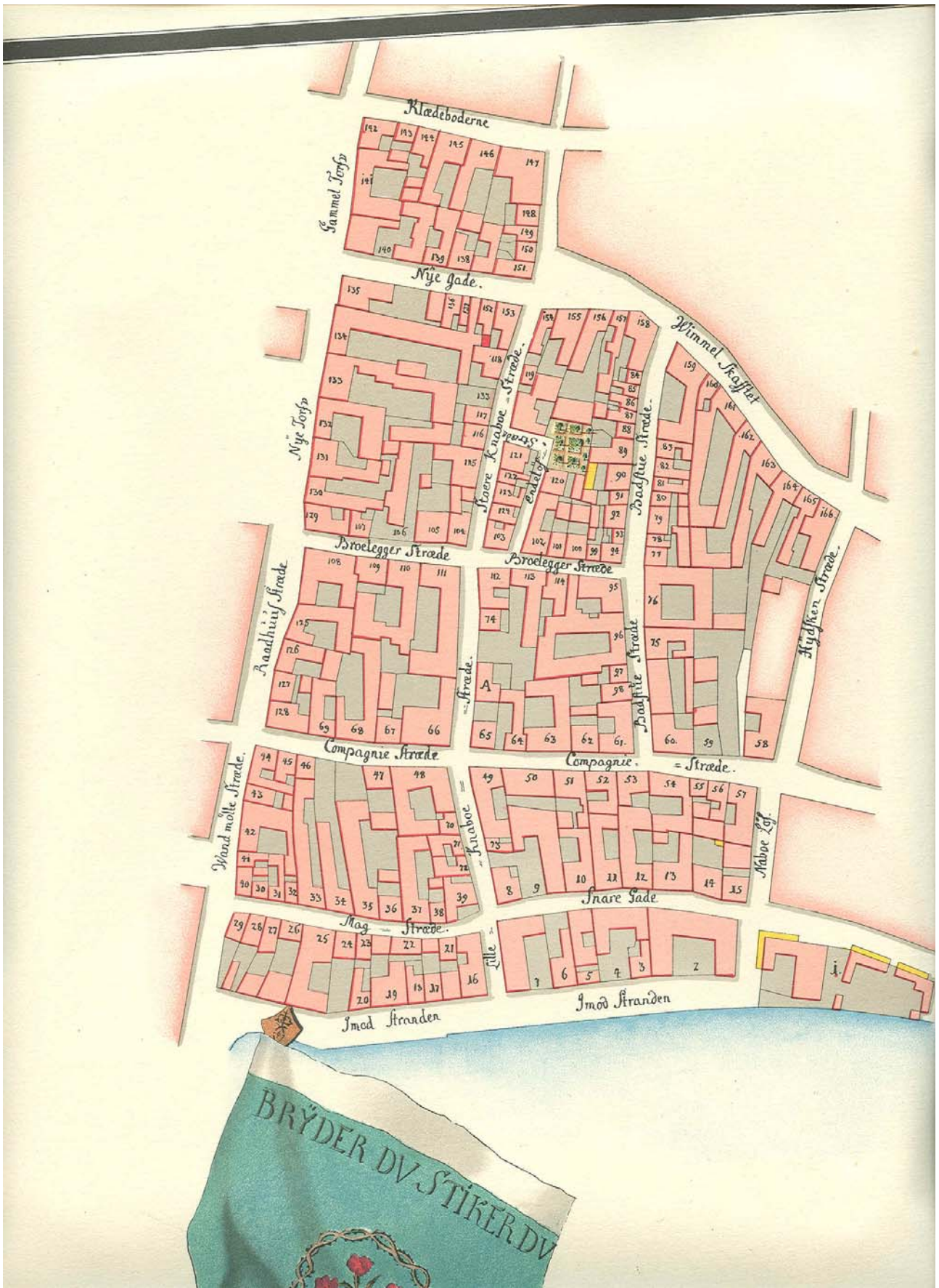

Det er Bryggergården på syv fag i Brolæggerstræde 5 fra 1796, der ses til venstre for hjørneejendommen, og det er Knabrostræde 11-13, der ses til højre for samme. Selve hjørnebygningen fra 1795-96 støder bare op til Bryggergården, men blev erhvervet af Ny Carlsbergfondet i 1973, så at firkanten nu er komplet og restaureret. Butikken er således nedlagt. Fot. ca. 1960. – Bymuseet.

(Fra København –før og nu – og aldrig)

Her ser vi Brolæggerstræde 5-7-9. Det var i hjørneejendommen Temperencia boede omkring 1801.

Temperentia bliver gift med Ludvig Christian Paus i Helligåndskirken i København den 10/7-1801.:

D. 10de juli blev Enkemanden
 Bogholder Ludvig Christian Paus
 og Enken Temperentia Uttendahl
 i Helligåndskirken i København
 gift.

D. 10de jul. 1801 Kopulerede Enkemanden
 i Helligåndskirken i København
 at Testament, som var oprettet mellem
 ham og hans afdøde Hustru Anne
 Sophia Runge, dat. København d. 2^{de}
 Aug. 1796 og Laugs Confirmation
 d. 10de Nov. 1800, samt Bevis fra Hof og Stads-
 skifte Comission d. 12de Nov. 1800,
 at det i Testamentet anmeldte 10^{de}
 pæne afleggede. Enken lod sig for-
 vise Bevis fra Helligåndskirkens
 Hof og Stads skifte Comission,
 dat. d. 2de jan. 1801, at hun
 havde forbeholdt sig alle sine
 penge og Gælder - Forlagene og
 for Enkemanden som Enke
 Hustru, som i Helligåndskirken
 i København.

D 10. Juli blev Enkemanden Bogholder Ludvig
 Christian Paus og Enken Temperentia Uttendahl
 ???, dat. København
 d. 10. juli 1801 Kopulerede

Testamentet som var oprettet mellem ham og
 hans afdøde Hustru Anne Sophia Runge, dat.
 København 2. Aug 1796 og Laug? Confirmation
 ... 10. nov 1800 samt Bevis? Fra Hof og Stads..
 Skifte Comision d. 12. Nov 1800, at de i
 Testamentet anmeldte 10 ? ...Enken lod også ..
 Bevis fra Københavns Hof- og Stads... dat. 24.
 jun 1801 at hun havde skiftet og talt? Med hendes
 levende? Børn?? Forlovere
 for Enkemanden Muth, Stads Chirurgus
 for Enken Hrunnet (?) Købmand

Vi finder familien Paus i 1801 lige før bryllupet:

kbhv, København (Staden), Klædebo Kvarter, Klædebo Kvarter, , Matr. 167, 707, FT-1801
Der vises flg. felter:
Navn, Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested
Ludvig Christian Paus, 39 , Enke, Huusbond, Bogholder, Kirsten Paus, 30 , Ugift, hans Søster, , Frideriche Cathrine Neumann, 18 , Ugift, Tjenestepige, ,

Ludvig Christian Paus bliver altså Ottos stedfar. Otto er kun være 4 år, da Joseph dør, så Ludvig Christian Paus er muligvis den han husker som sin far., og Otto opkalder da også senere flere af sine børn efter ham: Ludvig Uttenthal og Hans Anton Paus Uttenthal.

Paus dør den 24/2 1835, og bliver begravet fra Vor Frue kirke 28/2:

38 | 24/2 | 28/2 | Ludvig Christian Paus | Kongelig Bogholder | 79 | Stormgade 203

Merete skriver: Temperentia Hiorth døde 13.12.1840 og blev begravet paa Assistens kirkegaard den 18. december paa Vor Frue kirkes gravplads, gravsted nr. 75. Läst i begravellesprotokollen paa Stadsarkivet.

61 | 13/12 | 1840 | 1840 | Maria Cathrine Paust | Enke efter Bogholder Paus | 79 | Stormgade 203

T Paus født Hiort Enke efter Bogholder Paus 79 (år) Stormgade 203

Bemærk at ham der har ført bogen har været usikker på hvad hun egentlig hed og har kun anført forbogstavet T og så tilføjet efternavnene.

Samme år finder vi Temperentia i Stormgade 203 sammen med "Trine".

Hvor er Temperentia, Ludvig Christian og Trine i FT-1834??? Ikke i København eller Sorø tilsyneladende.

I FT-1840 finder vi dem igen med lidt besvær (stavefejl er indberette!)

kbhv, København (Staden), Vester Kvarter, Stormgade, No. 203, 2. Sidesal, 232 F5, FT-1840, C9481

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Erhverv:	Fødested:
Tempsrentia Paust født Hiort	73	Enke		Pension, Eier af stedet	
Maria Cathrine Tithenthal	47	Ugift		Datteren	

Formodentlig Stormgade nr 9.

Den 3/4 1844 dør Maria Cathrine Uttenthal på Frederikshospital og hun bliver begravet fra Vor Frue kirke 5/4 1844

1844 Døde. Kvindetjen. 225						
Dødsdagen.	Begravelsesdagen.	Den Dødes For- og Efternavn.	Stand, Hæderstjenest og Sygeplads.	Alder.	hvor anført i det alm. Bevnf. Reg.	Bemærkninger.
73 29 ^{de} Marts	3 ^{de} April	Joseph Elisabeth Johansen	Jernarbejder	23		København, Vor Frue Kirke
74 3 ^{de} April	02	Maria Cathrine Uttenthal	Jernarbejder	44		København, Vor Frue Kirke

Frederikshospital, der er en forløber for Rigshospitalet og Københavns første rigtige hospital (bygget 1752-1757) huser i dag Kunstindustrimuseet.

... og et år senere i FT- 1845 finder vi i sidehuset i Stormgade matr 203 Carl Joseph og Otto Just:

kbhv, København (Staden), Vester Kvarter, Vester Kvarter, Stormgade 203, 3 Sidesal, 1, FT-1845, C4240

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Erhverv:	Fødested:
Carl Joseph Uttenthal	24	Ugift		stud. Theol., lever af Informationer	Sorø
Otto Just Uttenthal	22	Ugift		Saddelmagersvend	Sorø

P: Klæstrup: Det forsvundne København 1-3. 1877-1881.

XLII: Ildløs Nr. 208, 25.6.1876, s. 12.. - Text: s. 13-14.

Brand!

Naar der nu for Tiden er Ild i Kjøbenhavn, veed man det i Reglen ikke, før man Dagen efter læser det i sin Avis. Telegrafens kalder i Tavshed det nødvendige Brandmandskab sammen, men saaledes var det ikke tidligere. De store Ildebrande i 1794 og 1795 havde gjort Sindene ængstelige, og Brandforordningerne, der udkom i den første Menneskealder efter hine Begivenheder, paabød, at selv den mindste Husild skulde publiceres med stor Allarm. Alle Tjenesteplygtige skulde sammenkaldes, og alle Andre skulle advares.

En opstaaet Ild skulde meldes til Taarnvægterne paa Frue-, Nikolaj- og Frelserens Kirke og fra disse signaliseres videre ved Klemning og Udhængning af enten Flag (om Dagen) eller Lygter (om Natten). Klokkeslagene og Flagenes eller Lygternes Stilling og Antal var et Slags Tegnsprog, som kunde sige de Indviede, i hvilket af Byens Kvarterer (Snares, Strand, Frimands o.s.v.) Ilden var,

og Graverne ved de øvrige Kirker skulde være Indviede og skulle strax klemte med deres Klokker efter den opgivne Melodi; og ikke nok hermed, nej ved Nattetid gjorde tillige Gadevægterne Allarm. Saa snart de hørte eller saa Brandsignaler, skulde de støde i deres Piber og raabe "Brand", og naar de fik at vide, hvor Ilden var, tillige raabe Navnet paa den Gade, hvori det brændte. Desuden var det endnu paalagt dem "at ringe og banke paa Porte og Døre for ad [at] meddele Underretning om Ilden, paa det "enhver til Tjeneste og Arbejde ved Ilden Pligtig uopholdeligen kan møde". Det var et syndigt Spektakel, der herved fremkaldtes, og det forøgedes ved at ogsaa "Borger-Trommen røres"; der skulde Bud ti Mange, og snart vrimlede det med Folk paa Gaden. Omkring Brandstedet blev Lygter udhængte - een for hver 15 Alen - og Kar med Vand blev sat ud paa Gaderne, thi den Gang havde Kjøbenhavn hverken Gadebelysning eller Vandværk. Slagtere, Møllere, Hyrekudske, Bryggere og Bagere km jagende med Sluffer, og Sprøjter og Sugeværker kørte op, ikke at tale om Karrer fyldte med "v. Akensk Ildsluknings-Materie" - herom er der i hver Fald Tale i 1805 - og rask skulde det gaa, thi den første Sprøjte og Sluffe m.m. fik en Præmie. Kommandanten, Stadshauptmanden, Brandmajoren og Politidirektøren, som der havde været færdigt Bud hos, kom snart tilstede, og efter dem de forskjellige Brandofficerer, Brandsvende og Værkgeseller, samtidigt med at Kjøbenhavns Borgervæbning begyndte at vise sig, "i det Mindste 200 Mand Borgervagt med Over- og Underofficerer skal møde ved hver Hus-Ild", hedder det i Forordningerne; desuden skulde en Kommando Kavalleri patrouillere i de Gader, ad hvilke der enten bragtes Vand til Brandstedet eller reddet Gods førtes bort. Det var Mange, der saaledes skulde møde, og Fortegnelsen er endnu langtfra udtømmende, bl. A. kan endnu nævnes Politiet, alle (!) Byens Skorstensfejere og - i alt Fald en Tid - Oldermændene for de Laug, af hvis Svende Brandmandskabet særlig rekrutteredes; de skulde, som det hedder, "tilholde enhver af deres Laugs-Folk at opfylde sine Pligter". Men faaer ligesom en Anelse om, at Disciplinen i Brandkorpset ikke kan have været meget stor, siden Oldermændenes Autoritet saaledes maatte paakaldes.

Det var en livlig Scene, so en Ildebrand i de gode gamle Dage frembød. Ilden knitrede, Vandet hvislede, Pumpemandskabet sang, Borgerne og Politiet holdt med Møje de Uvedkommende borte, og talrige Uniformer bevægede sig imellem hinanden, Politiets og Borgernes vare røde, og "paa det at Brand-Officererne ved deres Kommando destobedre kan kjendes", fik disse i 1805 hvid Uniform med sorte Rabatter, Opslag og Kraver, der dog i 1818 afløstes af en graa meleret Kjole, hvid Vest, blaa Pantalons og trekantet Hat; hvad Farve endelig "de sorte Brandfolks" Kitler havde, behøver ikke nærmere at udvikles; de "sorte" Brandfolk vare de ovenfor nævnte Værkgeseller, en Stok af fast Brandmandskab.

Brandmajoren, Vicebrandmajoren og tvende Meddirekteurer stod i Spidsen for Brandkorpset, og "til Efterretning for Enhver" angav en Mand med en rød Fane altid Stedet, hvor Majoren var at finde ved en Ildebrand, og en Mand med en gul Fane, hvor Meddirektøren befandt sig. Heraf maa man imidlertid ikke slutte, at de nævnte Herrer vare de Øverste paa Stedet. Den højeste Kommando ved enhver Ildebrand, belærer Forordningerne os om, overdrages en af Kongen dertil udnævnt Stabsofficer! Det er hine Tidens "Vi alene vide", der skinner frem herigjennem, men endnu tydeligere traadte det frem derved, at Frederik VI. mødte personlig ved saa vidt muligt enhver opkommende Ildebrand, og hans Nærværelse var virkelig i allerhøjeste Grad nødvendig! Man kunde jo ikke forud vide, hvilke Dimensioner en Ild kunde tage, og brev den saaledes om sig, at den yderste Anstrengelse behøvedes, skulde dette tilkjendegives ved Skud fra Volden, men disse Skud maatte kun affyres "efter en dertil forud moddelt kongelig Resolution". Var det saa ikke det Bedste, at Kongens selv var tilstede ved enhver Ildebrand? Skade kun, at en saadan Resolution aldrig blev nødvendig.

Joseph Uttenthal skulle være kirkeværge på Christianshavn – i Trinitatis ??? Kan man se det nogle steder?